

Szántai Lajos

PÁLOSOK

(előadás jegyzet)

A pálosok életútját nem lehet teljesen és biztosan végigjárni, viszont vannak nagyon fontos történelmi csomópontok és sorsfordulók, amiket jobban meg lehet vizsgálni, hogy közelebb juthassunk hozzájuk. A pálos az egyetlen magyar alapítású, hivatalosan is elismert magyar szerzetesrend. Az Árpád-korban számtalan királyi alapítású szerzetesrendünk élt és működött, viszont ezeket a rendeket soha nem jelentették be Rómába, és nem kérték Róma jóváhagyását sem működésükhöz.

Ez az egyetlenség tehát nem azt jelenti, hogy valóban az egyetlenek voltak, hanem a hivatalosság útját egyedül ők vállalták fel és járták végig.

Ha valaki a pálos renddel foglalkozik, akkor már az ismerkedés kezdetén különféle nehézségekbe ütközik. Mivel remete rendről van szó, Remete Szent Pál első remete rendje jelenik meg az ő vallásos tevékenységükben és életükben. A Pálos rend valódi, szerzetesi kötelekektől független remeteségből indult ki.

Érdekes az, hogy egy Török József nevezetű vallástörténész, aki Rómában végzett, arra figyelmeztetett, hogy a pálosok őseit nem lehet a szó hagyományos értelmében remetének nevezni. Ő hívta fel arra a figyelmet, hogy azok a remeték, akik a pilisi hegység barlangjaiból indultak el a renddé válás útján, lépten-nyomon bejártak Esztergomba, és bevitték a maguk készíttette kosaraikat. Ezeket ott kenyérre, élelmiszerre váltották, és közben az esztergomi érsekkel és Magyarország zászlós uraival, több napon keresztül elbeszélgettek.

Erre az ellentmondásra tehát egy Rómában végzett egyháztörténész hívta fel a figyelmet és hozzátette, hogy akkor ezek a szerzetesek, a szokásos értelemben nem is nevezhetők remetéeknek. A remetéről azt kell elsősorban tudnunk, hogy a nagy egyház vonulataiban azért nevezik őket remetének, mert olyan helyekre mentek lakni, amely helyek az emberközösségektől nagy távolságban voltak és magányban élték az életüket. Hosszú éveken, évtizedeken keresztül emberekkel nem találkoztak, és nem érintkeztek. De a pálos atyák ősei nem törődve ezzel a meghatározott tétellel, kijártak a barlangokból, a völgyekből és bementek Esztergomba.

A Pálos rend élettörténete kivonatos, és másolt formában maradt fenn. Gyöngyösi Gergely pálos atya, aki a pálos rend generálisa volt, 1520-tól 1522-ig, két éven keresztül irányította Magyarországon a pálos rendet. Ő írt a régi atyákról egy nagyon szép és olvasmányos művet. Ezt a művet mi nem ismerjük teljességében, mert nem maradt fenn. Egy másolatot ismerünk, az pedig töredékes, mert a leglényegesebb részeknél lehet érezni, hogy a másolók véletlenül, vagy szándékosan kihagytak mondatrészeket, sőt hosszú oldalakat, de még így sem tudták annyira megkurítani Gyöngyösi művét annyira, hogy néhány nagyon lényeges vonatkozás ne szerepeljen benne.

Gyöngyösi Gergely leírja, hogy a pálosokat miért nevezték remetének: „azért, mert magányos barlangokban laktak.” De elmondja, hogy amikor a pálosok fő monostora felépült a Hármaskör forrás tövében a Szent Kereszt tiszteletére, a templom bejárata fölött Varsányi István nevezetű pálos atya gyönyörű szép rímekben szedett verse volt olvasható. Ebben a versben fogalmazódik meg igazából az a tétel, hogy miért is nevezzük a pálosokat remetének.

Két meghatározást találunk: azért voltak a pálos ősök, a régi atyák remeték, mert *úttalan, régen nem járt utakat fedeztek fel a sűrű erdőkben*, s ez arra figyelmeztet, hogy nem menekültek az emberek elől, hanem *olyan utakon jártak, amely ösvényeken a közönséges, halandó ember nem jár*, és nem lehet vele találkozni.

A másik fontos meghatározás: a pálos atyák azért voltak remeték, *mert a hegyoldalokban szétszórta található barlangok mélyeit jól felkutatták. Azért remeték, mert az útjuk az emberlakta világtól jóval messzebbre vezet*. Népmesei fordulattal élve, olyan utakon jártak, ahol még madár sem jár, tehát az ő útjuk ebből a közönséges, halandó világból kivezet.

Vajon miért lényeges ennyire az, hogy ők a barlangok mélyeit kikutatják, és a felkutató barlangok mélyéből indulnak el? Első pillanatban úgy tűnhet, hogy ez egy teljesen jelentéktelen mozzanat, nyilván egy remete, egy magányt kereső ember megkeresi a védett helyeket, visszavonul egy barlang mélyére, és ott próbál meg éledélni, de próbáljuk meg, és vonuljunk vissza 8-10 fokos hőmérsékletbe és próbáljunk ott élni. Ez túl hosszú ideig nem fog sikerülni. Viszont a pálosok azt mondták, hogy a régi remeték nem egyszerűen meghúzták magukat a barlang mélyén, hanem a titkos, elhagyatott barlangokat feltárták, felkutatták.

Ez azt jelenti, hogy azokban a barlangokban, valamit őriztek, ezek a barlangok valamiért fontosak voltak számukra. Itt lehet érezni, hogy a pálos rend a magyarság történelmében miért játszott olyan fontos szerepet. Amikor azt mondják a pálosokról, hogy ők

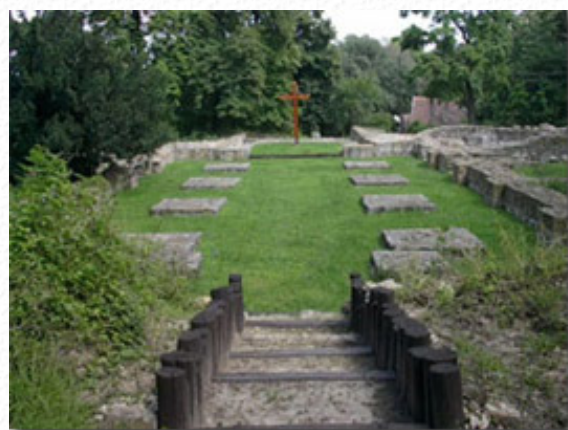

„az örök bölcsesség útjain jártak”, akkor tudnunk kell, hogy ennek a bölcsességnek van egy helyszíne, ahonnan ez a bölcsesség származik. Ha egy barlangot találunk a bölcsesség útjának kezdetén, akkor ez arra figyelmeztet bennünket, hogy itt olyan tudásról van szó, amit nemzedékek örökítenek és adnak tovább, vagy válságos esetben kultúrák továbbítják egymásnak, ami egy adott világ-időszakban, - ha nem rejtenek el, - elpusztulna. Ezért kellett a Pilis területén ezeket a barlangokat felkutatni. Innen érzékelhető, hogy az összes krónikánk és a pálos hagyomány is a pálos rend indulását nem Özsébhez, IV. Béla kortársához köti, hanem sokkal távolabbi múltból indítanak.

Az első lényeges állomáshely Szent László király idejében érhető tetten, egy Vác nevezetű remete a főszereplő. Ez a Vác nevű remete elhagyja a világi dolgokat, magányba vonul, és hatalmas tudása van. I. Géza királyunk az ő tiszteletére alapítja meg Vác városát. Itt templomot építenek Boldogasszony tiszteletére, és aki ismeri a legendákat, tudhatja, hogy ennek a templomnak a helyét egy csodaszarvas jelöli ki. Innen indul Vác, és mivel látja, hogy az ő tartózkodási helyén templom, város épül, tovább vonul és bevonul a Pilis védett helyeire és ott él tovább.

Vannak sokkal régebbi szálak is, amelyek a honfoglalás időszakára nyúlnak vissza. Amikor a honfoglalók beérkeznek a Kárpát-medencébe, és birtokukba veszik azt a területet, amit Anonymus Atilla király városának nevez, vagyis a Pilis szívéből van szó, akkor ezek az ő szerzetesek, a régóta nem működött barlang-szentélyeket felkeresik, és a titkaikat felkutatják. Egy elhagyatott és elfeledett bölcsesség nyomában indulnak el, és ez a pálos küldetésnek a legfontosabb vonulata: a mélység. Ez egy olyan mélység, ami nincsen a szó szoros értelmében az időhöz hozzákötve, olyan hagyomány, amely az örökkévalósághoz kötődik hozzá. Ahogy a régi atyák mondták: az örökkévaló tudás útjain jártak.

Miért voltak ezek a barlangok ennyire jelentősek? Amikor a pálosok kiléptek a világ elé, és lehet tudni, hogy egyre inkább olyan életet éltek, amely bizonyos kööttségek mellett a nagynyilvánosság előtt történik, a barlang továbbra is megmarad. Minden pálos kolostor mellett, minden pálos templom mellett ott találjuk a barlangokat. A barlangok mellől, amikor már rendd szerveződik a régi atyák vallása, nem tángítanak a pálosok, mert éppen a pálos rendbe való belépéshez tartozik nagyon szorosan hozzá. Ez azt jelenti, hogy amikor régen valaki a felvételét kérte a rendbe, azt mondták az ifjú jelentkezőnek, hogy egy év próbaidőt el kell töltenie. Tehát egy évig lehetett azon gondolkodni, hogy a pálosok kötelékébe az illető be akar-e lépni, vagy nem. És amikor eltelt az egy esztendő, és felvették őt a pálosok rendjébe, akkor kerül megint előtérbe a barlangok jelentősége. A pálos beavatás egy kőből készült koporsóhoz tartozott hozzá. A pálos rendbe való felvétel nyitó szertartása úgy történt, hogy a jelöltet, aki az egy év próbaidőt letöltötte, ami egy eléggé szigorú szabályzat betartásán alapult, akkor ebbe a kőből készült koporsóba befektették.

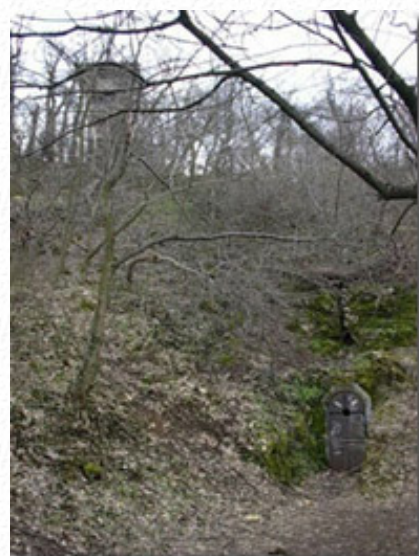

A budaszentlőrinci pálos kolostor romjai

Az igazi nagy kérdésünk úgy hangzik, hogy hol található ez a kőagy? Vannak források, amelyek úgy írják, hogy a kolostor udvarán volt látható. Ezt azonban teljesen biztosan kihagyhatjuk, mert azért létesítenek egy kolostorba udvart, hogy ott közösségi életet éljenek és az a vallás kötelékén belül, viszonylag szabadabb helyet képviseljen. Nyilvánvaló módon nem kötik az olvasó orrára, hogy hol volt ez a kőkoporsó, de ha az ember tudja, hogy ezek a barlangok minden kolostor mellett fellelhetőek – gondoljunk a Mecsekre, a Bakonyra, a Zemplénre és a Pilisre – akkor érezhető a szoros kapcsolat.

Vannak közelebbi példák, mint Budaszentlőrinc, itt is pálos romokat lehet látni, és ott van mellette a Bátori barlang. A néphagyomány szerint a pálos atyák oda menekítették a török elől a kincseket. Kincseket a Bátori barlangban soha, senki nem talált, mert nem ez volt a szerepe.

Az ifjú jelentkezőt tehát levitték a barlang mélyére, és ez volt a lényeg. Ugyanis amióta világ a világ a barlangoknak kettős szerepük

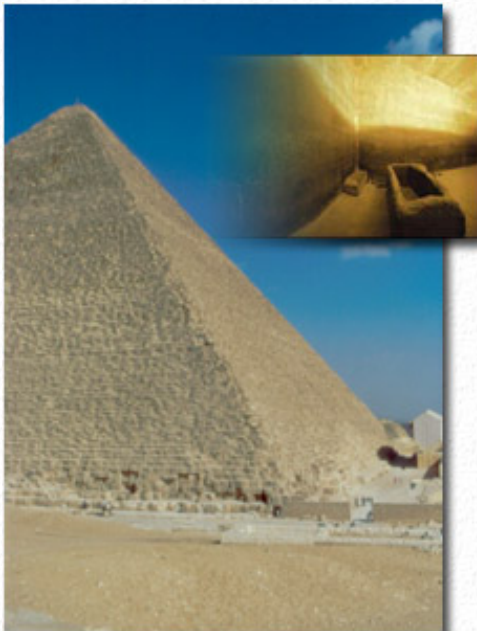

A bátori barlang bejárata a Kaán Károly kilátóval

Az ifjú jelentkezőt tehát levitték a barlang mélyére, és ez volt a lényeg. Ugyanis amióta világ a világ a barlangoknak kettős szerepük volt. Egyfelől minden barlang az emberiség hajnalától kezdve menedékhelyül szolgált és ezzel egyenértékű szerepe, hogy kultusz hely is volt. Kultikus tereket építettek ki barlangok mélyén. A pálos hagyomány szerint, amikor elérkezett a beavatás ideje, akkor ez a ceremónia a régóta felfedezett barlangok mélyén történt meg, tehát látszólag úttalan utakon levonultak a barlangok mélyébe, a belső termekbe, és a belső főteremben semmi más nincs, mint egy hatalmas nagy kőkoporsó. Ezen a szertartáson csak néhány ember volt jelen, és itt érzékelhető, hogy a pálosok miért kedvelték a magányosságot. Ezek a szertartások ugyanis a magányossághoz kötődtek. Levonultak a barlangba és ott a jelölt belefeküdt a kőkoporsóba.

Amikor ezt halljuk, akkor az az érzésünk támad, hogy ez egy nagyon ismert beavatási mód, csak éppen a magyar hagyományban eddig még nem találkoztunk vele, de ha ugyanezt a hagyományos beavatási módot Egyiptomba helyezzük át, és azt mondjuk, hogy a fáraót bevezették egy hegy belsejébe, ami akár épített, akár természetes hegy lehetett, akkor mindenki tudja, hogy ennek a beavatásnak mi a tétje. Tehát nagyon fontos, hogy a magyar hagyományban ez már szerzetesi szinten megjelenik, nem kell hozzá fáraónak vagy uralkodónak lenni, viszont észrevesszük, hogy a pálos atyák élete végig a magyar királyok életével párhuzamosan fejlődik és alakul. Együtt futnak végig a történelem mezején.

Arra gondolhatunk, hogy a barlangok mélyén történik valami beavatásos dolog, aminek keretében felveszik a jelölt embert a pálosok kötelékébe. Biztosan elmondanak a kőkoporsó mellett néhány imát, a gyertyákkal esetleg keresztet vetnek a homlokára, és ezután a már pálossá lett atya kimehet, könnyű fehér ruhában a közösségbe. Egészen biztos azonban, hogy nem ez történt és erre

A gizeh-i Nagy Piramis dél-nyugati oldalról és a Király Kamra kökoporsója

maga Gyöngyösi Gergely figyelmeztet bennünket, aki a pálos rend generálisa volt.

Gyöngyösi a következőket mondja: „Ezek az atyák egész életük folyamán azt próbálták megvalósítani, amit odafönn az égből, az angyalok szférájában láttak”.

Tehát nincs félreértés, van egy közvetlen kapcsolat, egy beavatás után és ezt nem lehet másképpen megnevezni. (Pontosan tudjuk, hogy ezzel a kifejezéssel visszaélték, és folyamatosan visszaélnék, de ez valóban beavatás.)

Ebben a kökoporsóban valami tényleg megnyílik. Megnyílik az ég, a pálos atya lelke felszáll, áttöri a kőboltozatot, a föld szféráit, – és a barlangban történő beavatásnál ez a lényeg – hiszen ha nem tudott kilépni a barlang mélyéből, a bezárt világból, akkor a jelöltet nem vették fel a rend kötelékébe.

Ez egy hatalmas nagy próbatétel volt, és amit ott fenn látott az égből – ezt maga Gyöngyösi írja le – azt valószínűleg meg a földön. Egy szellemi élményről, egy látásról van szó, egy igazi tapasztalatról.

Vajon hogyan történhetett ez a beavatási út? Ha valaki ismeri a magyar kereszténység archaikus népi imádságait, akkor könnyen megvonhatja a párhuzamot, hiszen ezekben az imádságokban a leggyakoribb indító kép úgy hangzik: „Én lefekszem én ágyamba, mint Úr Jézus Krisztus a koporsóba.” Tehát a pálos atya beszáll a koporsóba, az álmvilágba. A hagyományok tovább folytatják a leírást, Krisztus fejénél, vagy annak a fejénél, akit beavatnak, megjelenik a ragyogó fényes Nap, a lábánál pedig a ragyogó Hold, tehát ez a fajta belemerítkezés a kökoporsóba, a Fény közegébe való jutást jelenti. Arra gondolhatunk, hogy ennek a beavatási útnak nincsen folytatása, itt véget ér, de szó sincs erről, mert az a jelölt, aki átélte ezt a hatalmas élményt, amikor halála után ténylegesen és valószínűleg elhagyja az emberi világot, akkor soha nem hagy

maga után bomló holttestet.

A pálosokat arról lehetett felismerni a középkorban, hogy haláluk esetén nem hagytak maguk után olyan holttestet, amit az enyészet ki tudott volna kezdeni, mert a barlangok mélyén valódi beavatás történt. A pálos valóban megismerte a halált, szembenézett a halállal, felrepült a lelke az égbe, ami azt jelenti, hogy égi erővel felvértezve jött vissza a földre, az égi testet visszahozza a földi testébe és ezért a holtteste romlatlan maradt. A középkorban ez annyira közismert volt és annyira lehetett róla tudni, hogy még a néphagyomány útján is megmaradt. Gyöngyösi Gergely azt írta, hogy ő erről nem akar sok mindent mondani, mert úgy tűnne, hogy csak dicsekedni akar, mert a nép ajkán éppen elég csodátételről esik szó, és aki többre kíváncsi, forduljon a néphez. Ennek érdemes lenne utánajárni, mert a néphagyomány útján egy nagyon szívós emlékezőképességgel szembesülhetünk, és egészen biztosan meg lehet találni a nyomokat.

A pálosoknak három nagyon jelentős kolostora volt. Ezek pedig - a márianosztrai, a budaszentlőrinci és a máriavölgyi kolostorok - arról voltak nevezetesebbek, hogy nem volt temetőjük (pedig mindegyikről tudjuk, hogy több száz pálos élt bennük). Azért nem, mert egyetlen egy esetben sem kellett az elhunyt pálos testvért elhantolni, mert a testük egy megfelelő helyen romlatlanul várta a testi feltámadás idejét. Azon kellene eltűnődnünk, hogy ezzel a magyar nemesség és a főpapság soha, de soha nem dicsekedett.

Amikor Kapisztrán Szent János, elvetődött Márianosztrára és ott felkereste a pálosokat, akkor egészen egyszerűen felkiáltott: „hogya élő szenteket akartok látni, menjete Nosztrára!”

Gyöngyösi Gergely ehhez hozzáteszi: hogy nemcsak élő szentek vannak itt, hanem mind a mai napig látható, hogy őseink ott fekszenek fedetlen kökoporsóikban, romlatlan holttesttel.

Ez egy idő után feltűnővé vált és sok pálos atya kezdeményezte, hogy a szentté avatási eljárásokat el kellene indítani, hiszen Rómában tized ekkora teljesítményért már az egész püspöki kart kirendelték.

De a pálosok végül soha nem indítottak szentté avatási eljárásokat, és amikor elérkezett a törökidő ideje, - ahogy a későbbi pálosok írják – akkor már reménytelenné is vált, mert eltűntek azok az akták, melyben minden egyes szent életű pálos testvér életrajza olvasható, ahol napnál is világosabban lehet látni, hogy életükben milyen csodákat tettek.

Figyeljünk fel arra, hogy Magyarországon tehát létezett olyan szerzetesi rend, amit mi nagyvonalúan elkönyvelünk, hogy ebből is csak egy volt, de azt nem tudjuk, hogy milyen volt ez a szerzetesrend. Hol találunk a kereszténységen belül, akár a domonkosoknál, akár a Benedek-rendiekénél olyan kolostorokat, ahol az elhunyt szerzetesek romlatlanul alusszák örök álmukat? Egészen egyszerűen nincsen, viszont Magyarországon lehet érezni azt, hogy ez a romlatlan holttest valami miatt nagyon lényeges és fontos dolog.

A pálos liturgiában végig az évszázadok során egyetlen egy nem bomló, nem romló holttest játszott a vallásos tisztelet központját és szerepét. A pálosok fő tisztelete, a liturgia fő iránya egy olyan holttest felé vezet bennünket, akiről nem lehet tudni, hogy ki volt, hogy mikor élt, de nagyon lényeges, mert nagyobb ünnepeken körmenetek szereplője, és vannak olyan ünnepek, amikor Magyarországról, a legtávolabbi tartományokból is ennek a holttestnek a látására érkeznek országunk fiai. Tehát rendkívül lényeges, és ebből érthető meg, hogy a pálosok milyen szerepet töltöttek be a középkori Magyarország életében.

Erre jó példa, hogy amikor 1490-ben, Hunyadi Mátyás halála után megkoronázzák Ulászló királyt, aki idegen házból származik, az első dolga, hogy Budaszentlőrincen elmenjen a pálosokhoz, és kérje e titokzatos holttest látását.

Ulászló először azt mondja: látni akarom az ereklyéket, erre a pálos atyák bólintanak, elmennek egy kápolnába, és kihoznak egy olyan köntöst, ami pálmalevélből készült, Ulászló erre azt mondja, hogy ő nem erre kíváncsi, az igazi relikviát akarja látni. Megint visszamegy egy atya és kihoz egy övet, amit pálmalevélből fontak. Ekkor Ulászló nagyon ideges lesz, elveszíti a türelmét, és azt mondja, hogy a holttestet akarom látni, s ekkor az történik, hogy kizavarják a templomból! Itt kell feltennünk a fő kérdést, hogy vajon

kinek a holttestét akarta látni Ulászló király, mert úgy tűnik, hogy ez tényleg jelentős esemény, mert a koronázása után megy el oda, és úgy tűnik, hogy ez a király méltatlan a test látására. Nem bíztak meg benne a pálos atyák, és nem mutatták meg neki. A holttest tehát nagyon jelentős szerepet játszik és ahogy látni fogjuk, végig vonul a pálosok egész történetén.

A pálos rend megalapítója, Özséb volt, aki a pálosokat, a régi atyákat összegyűjtötte és renddé formálta. Ő IV. Béla király kortársa volt, és nagyon szoros barátságban éltek. Özséb Esztergomban született, előkelő szülők gyermeke volt, ez az ő életében nagyon hangsúlyos, mert ez azt jelenti, hogy az Árpád-házi királyok családjával oldalágon rokonságban állt. Még az anyatejtől el sem választották, már elkezdte a tanulást és a bölcsesség szeretetét. Ez azt jelenti, hogy még anyatejen élt, máris „megkezdte tanulmányait”, és el lehet tünődni, hogy milyen bölcsesség adódik a tej útján. Ez nem akármilyen tudás, ez az a fajta tudás, ami népmeséinkben Fehérlófiára jellemző, aki azért növekszik és gyarapodik erőben, mert az édesanyja több éven keresztül szoptatja őt. Tehát Özséb bölcsessége és tudása egy égi minőséghez, a Tej Útjához kötődik. Elmondják róla, hogyan gyarapszik, növekszik erényben, bölcsességben, és hogy a bölcsességet élete folyamán tanította, és továbbadta. A hagyományok szerint Özsébhez Esztergomba bejártak a Pilis remetéi eszmét cserélni. Ezen találkozások alkalmával Özsébnek egyre jobban megtetszik a remete életmód, egyre kedvesebbé válik. Valójában nem az életmód, hanem az a tudás, amit a remeték a barlangok mélyéről magukkal hoznak.

Egy alkalommal, amikor Özséb a Pilis mélyén imádkozott, és mély imádságos állapotba került, csoda történt vele. Imádkozás közben a lelke kirepült a testéből, elhagyta a testét és a felhők járásának magasságában elkezdett nagy köröket leírni. Felülről látta az egész ősi királyi központot, és miközben nagy magasságokban, mint egy sólyommadár keringett és róttá az égi köröket, látta, hogy a Pilis rejtett zugaiban az erdők, a barlangok mélyén apró, kis lobogó lángok égnek. És miközben szemléli a Pilis területén szétszórva lobogó lángokat, csodálkozik, hogy az apró lángok beborítják az egész Pilist, mintha virágok lennének. A látomás következő pillanatában ezek az apró lángok elkezdnek egymás felé közelíteni. Először csak két lángocska egyesül, aztán kettő egyesül egy harmadikkal, majd az összes láng igyekszik egy közös középpont felé. A következő pillanatban azt látja Özséb, hogy a Pilis kellős közepén egy hatalmas nagy tűzgömb jelenik meg, ami beborítja a hegyeket. (A látomás itt még nem ér véget, de a folytatást gyakran kihagyják Özséb élettörténetéből.) A következő pillanatban ez a hatalmas tűzgömb szétterül, és az egész Pilist beborítja, és mindent, ami a Pilis felszínén van, ez a hatalmas láng elpusztít.

Ezt látta Özséb a felhők magasságából, és a következő pillanatban már újra ott térdelt egy hegy tetején és akkor már pontosan tudta, hogy a látomásának mi volt az értelme, mit jelentett. Ha mi magunk kerülnénk ilyen helyzetbe, ezt a látomássorozatot nem igazán tudnánk értelmezni, tehát valószínű, hogy Özséb még valami mást is láthatott, ugyanis számára teljesen egyértelmű volt, hogy az egész Pilist beborító apró, lobogó lángok a Pilisben szétszórta élő remeték lelkei, majd ezek a lelkek egyesülnek egy tűzgömbbő, és ez lesz az egyesült remeték rendje. Tehát a majdan megalakuló szerzetesrendre következtetett Özséb ebből a képből, de vajon utána mit csinálnak ezek a renddé alakult szerzetesek, mi a következő állomás?

Vége van a tűzgömb fényes időszakának, és szétterül a tűz a Pilis területén, és mindent feléget, felperzsel. Ez a látomás is a pálosokhoz tartozik hozzá, de vajon miért és hogyan? A látomást követően Özséb 1205 körül, miután összegyűjtötte a remetéket, a Pilis térségében – nem lehet pontosan tudni, hogy hol, – felépíttet egy templomot a Szent Kereszt tiszteletére. Tehát a pálosok őstemplomát nem Thébai Remete Szent Pál, a névadó tiszteletére, hanem a Szent Kereszt tiszteletére építik fel.

A pálosok életében nyilvánvaló, és hivatalos módon is megjelenik a „párosság”, a pálos egyik hangalaki megfelelője a páros, ehhez még különösebb nyelvi érzék sem kell. Tehát a pálosok nem egy, hanem páros életutat futnak végig. Már az indulásnál ott van egy olyan Rend, amit nem pálosoknak, hanem a Szent Kereszt remetéinek hívnak. Úgy tűnik, hogy küldetésüknek ez a gyújtópontja, ez a leglényegesebb kiindulási pont és a Pilis oldalában felépítik a templomot. De vajon hol épülhetett fel? Bármilyen különös, egyet lehet tudni: nem völgyben és nem hegyoldalon. Tudjuk, hogy a Pilis térségében számtalan régi templomromot fedeztek fel. A leghíresebb Klastrompuszta, Kesztyőlctől néhány km-re, a Pilis hegység DNY-i, NY-i falánál, a Pilis fehér szirtjei, hatalmas fehér mészközsíklák tövében található a templomromok. Pálos templom volt, egészen biztos, de nem a főtemplom. A Pilis túloldalán, a mai Szentkereszt községtől nyugatra, a Pilis tömbjének K-i oldalában találjuk a másik templomot, és tulajdonképpen lehet érezni, hogy a Pilist körbeveszik a templomok. Tehát a szó legszorosabb értelmében ez a Szent Hegy, aminek lábainál pedig működő templomokat találunk. De a főtemplom, - maga Gyöngyösi írja le, - nagy magasságban van, elég fáradalmas feljutni, mert hegyek orma fölé épült. Ez alapvetően fontos, és azért fontos, mert nem Remete Szent Pál tiszteletére épült, hanem a Szent Kereszt feltalálásának tiszteletére és ezért nevezik a pálosokat a Szent Kereszt Remetéinek is.

Miért ilyen fontos a Szent Kereszt tisztelete, és miért olyan fontos ünnep a Szent Kereszt feltalálása? Az Árpád-kori templomokban, tehát most nem pálos templomokról van szó, hanem, az 1200-as években épülő keresztény templomokban Magyarországon a templomok falain látványosan megjelenik egy olyan esemény megörökítése, amit Szent Kereszt feltalálásának neveznek. Valami miatt egész Magyarország területén fontossá válik ez az esemény. Vajon mit is értettek ezen az ünnepen az Árpád- és az Anjou-korban?

Az egyházi hagyomány szerint a Szent Keresztet Nagy Konstantin császár édesanyja, Ilona, bizánci császárnő találta meg. Ezt az eseményt a római katolikus vallásban, és a bizánci kereszténységben is számtalanszor ábrázolják. Ezekben az ábrázolásokban egy visszatérő típus jelenik meg, a Kereszt egyik oldalán áll Nagy Konstantin bizánci császár, és a másik oldalon áll Ilona, az édesanyja. Magyarországon viszont egyetlenegy ilyen jelenetet nem örökítettek meg.

A tornaszentandrási templom falképén a Szent Kereszt feltalálásának jelenetében egy nőalakot lehet látni, akit Ilonának neveznek. Mellette áll egy másik alak, aki művészettörténészeink szerint Konstantin, bizánci császár lenne, de ő nem lehet Konstantin császár, hiszen még azt sem lehet eldönteni róla, hogy férfi vagy nő, tehát a nemisége sem eldönthető, nemhogy a földi hierarchiában betöltött rangja, méltósága. A másik oldalon három alakot jelenik meg. Az első főszereplő egy kis emberke, ezt nem lehet máshogy értelmezni, ő a „kisember”. Ott áll a Keresztnél fehér színű felsőrészben, fekete harisnyában, a bal kezét csipőre teszi, a jobb kezét pedig látványosan felemeli. Az ujjait szétnyitja, és ha valaki nem látná, hogy miről van szó, még figyelmeztet is,

hogy látni kellene! Ha ez a kicsi ember tud látni, akkor a templomban a hívek is látják és értik, hogy itt miről van szó.

A Szent Kereszt feltalálását örökíti meg, tehát ennek az eseménynek a tényleges nyomon követése a szemhez kötődik, vagyis a fény látásának szervéhez, ami azt jelenti, hogyha ez egy kereszthez kötődik, akkor ez nem ácsolt mivoltában játssza a főszerepet, nem az a lényeg, hogy cédrusból vagy fenyőfából ácsolták, hanem mivel a „belső látáshoz” kötődik, a kereszt belső tulajdonságai lesznek a fontosak.

Ez a kereszt Fényből van, ez a Fénykereszt, ezért a hozzá vezető út a saját kicsinységünkön keresztül vezet, és csak akkor jutunk el a célunkhoz, ha „látóvá” válunk ebben a világban.

Itt kell eltűnődnünk azon, hogy miért épp egy Ilona nevű nő tartja a Fénykeresztet? Az Ilona a magyar nyelvben nagyon sokféleképpen értelmezhető, de az egyik jelentése: ÉLŐ NŐ. Az örök nőiség, ami az életen keresztül tapasztalható meg, és Ilona tartja, mert a folyamatban lévő életből nő elő, vagyis amíg ez a kereszt, ez a minőség a világban jelen van, állandóan felnő, állandóan megjelenik, és állandóan jelen van. És ekkor lehet elgondolkodnunk azon, hogy milyen Ilona, ha nem görög Ilona, ha nem bizánci Ilona, akkor ez Magyar Ilona, a meséinkben Tündér Ilona. Ezt a nevet pontosabban meghatározni egész biztosan nem lehetne, ez az ő szerepének az „Ilonaságnak” lényege.

A Szent Kereszt feltalálása, bármily különös, a magyar nemzet sorsában egy mérföldkövet jelent, ez a nemzet keresztje és a nemzet istenasszonya, hogyha egy kicsit keresztényi köntösbe akarjuk átültetni, akkor azt mondjuk róla, hogy Nagyboldogasszony. Ilona mellett, úgy tűnik női ruhában áll egy másik alak. Amikor az ember ott van a templomban, és élőben nézi a képet, az első élménye, hogy nem tudja eldönteni, kit lát a képen, mert egyből azt mondjuk a hosszú sújtásos ruhája miatt, hogy női alak, de ha megnézzük a vállát, és az álla körül a kicsit elmosódott, szakállszerű árnyalatot, akkor elbizonytalanodunk. Nyilván valamiféle jelentéshez kötődik ez a kétneműség, ez a lebegtetett nemiség. Ez az alak valamit tart a kezében, egy pálcát, és a pálca körül két kígyó tekereg, aminek jelentését mindig egyetlen bolygó-minőséghez kötik hozzá, Hermészhez, vagyis a Merkúrhoz, ez az ő tulajdonsága, jelzője, ez egy értelmi képességet jelöl.

A kereszt mögött álló vitézeknek érdekes a megjelenése, - ez a kép már az Anjou-korszak elejéről származik - az öltözet feltűnő, jól látható, de gondjaink lehetnek a megfejtésével. Ha az eredet típusát meg akarjuk találni, akkor nyugatra nem indulhatunk, de ha egy kicsit keletre, vagy délkeletre vesszük az irányt, akkor megtaláljuk azokat a kultúrákat, ahol éppen a papoknak van ilyen öltözeke. Gondolhatnánk arra, hogy ez kun süveg, de nem az. Ez mitrász süveg, annyira jellegzetes ábrázolásról van szó, hogy a római kori emlékeken ez a különös sapka, az előre hajló élével, kőfaragványokban lépten-nyomon előkerül, nem a mitrász vallásról van szó, de valami viselkedésmintára mégis következtetni lehet belőle. Amikor Mitrászt megörökítik, akkor többnyire egy fáklya van a kezében, amit azért tart a kezében, mert vagy a barlangból jön ki, vagy a barlangba megy vissza, ugyanis ez a beavatási út, szintén barlangok mélyéhez kötődik. Ezen a képen nem erről van szó, bár lehet kapcsolat. Ha megnézzük a süvegeket, az egyik vitéznek nem a fejére, hanem a feje fölé került a süveg. Ennek az a jelentése, hogy ez a süveg felülről, az égből száll alá, és ha tudjuk, hogy ez a süveg egy valláshoz kötődik, egy papi viselet, egy bölcsességhez kötődik. Ha felülről érkezik, akkor nagy magasságból száll alá a bölcsesség, és ezt azért érdemes ennyire körülírva megfogalmazni, mert amikor Magyarország kellős közepén a Szent Kereszt tiszteletére Özséb templomot épít, ott egy nagyon sajátos útvonal jelenik meg, és ez az útvonal ezekhez a tulajdonságokhoz tartozik hozzá.

Valamit tudatosítanunk kell, hogy érezzük, Remete Szent Pál is jelen van. Amikor az Árpád-ház kihal, vagyis elérkezünk ahhoz az időszakhoz, hogy pontosan lehet tudni az előjelekből, hogy a Turul nemzetség földi útjának végéhez elérkezik, akkor egy bizonyos tudást, mintegy stafétabotot, tovább kell adni, és a Pilisen belül elindítják a Pálosokat. Mintha azt tapasztalnánk, hogy egy láng kihunyófényben van, és mégis ezt a lángot valakiknek majd tovább kell vinni. Ezért, amikor a *Pilisi Központból* elindul ez a rend, a királyokat találjuk ott indítónak és támogatónak, de más is történik.

Amikor Özséb 1270-ben meghal, éppen ebben az évben hal meg IV. Béla királyunk is, a Szent Kereszt feltalálásának a napján. Tehát az első rend-alapító éppen akkor hal meg, amikor IV. Béla királyunk, abban az esztendőben. Özsébet a generálisi székben Benedek követi, aki 1290-ben hal meg. Ebben az évben pedig IV. László királyunk is meghal. Tehát az együtt élünk, együtt halunk életforma szintjén vagyunk. A magyar királyok és a pálosok így is összekötődnek.

III. András 1301-ben hal meg. Mondani sem kell már ezek után, hogy a pálos generális, István is ugyanakkor hal meg. Lehet érzékelni, hogy hatalmas tudásról van szó, és nemcsak a földi utakat kell egyengetni, hanem az égen is van közös dolgunk.

Az Anjouk bejövételével, 1304-ben a pálos főkolostor megszűnik működni. A Szent Kereszt tiszteletére épített kolostorban olyan tudás jelent meg, amit egy idegenből behívott királyi család, még akkor is, ha oldalágon a Turul nemzetséggel álltak rokonságban, már nem tud működtetni. Ezért létesíteni kellett egy könnyebben működtethető központot, s ezt Buda fölött, Budaszentlőrincen létesítették, és itt őrizték Thébai Remete Szent Pál holttestét.

Az Anjou legendáriumban megörökítik Remete Szent Pál életét 4 miniatúrában. Az egyik azt ábrázolja, amikor Remete Szent Pált Remete Szent Antal fölkeresi, és együtt vannak. Itt lehet igazán megérteni, hogy ha a **pálosokról** beszélünk, akkor mindig **párosokkal** fogunk találkozni. Ez nagyon-nagyon fontos dolog.

Mit tudhatunk Thébai Szent Pálról, akire a pálosok lépten-nyomon hivatkoznak? Ő ténylegesen remete volt, a thébai sivatagban remetéskedett 60 teljes éven keresztül, és ez idő alatt emberrel sem találkozott. Ez lett a nyugati szerzetesi eszmény, úgy elmenni a világból, hogy emberrel se találkozzon.

A magyar népmesék hősei ezzel ellentétben azért vonulnak el, hogy eljussanak nagy-nagy távolságokra, majd visszahozzák az embereknek az összegyűjtött tudást, mert az emberek nem tudnak olyan messzire eljutni.

Pál visszavonul és egy pálmafából álló ligetben egy sziklabarlang rejtékén éli életét. A ruhája pálmafából készült és étele a pálmafa gyümölcse. Szent Pál lakhelyétől egynapi járóföldre remetéskedik Szent Antal is. Thébában vagyunk, a fáraó sírok helyszínén. Pál egy fáraó sírja mellett lakik, és hogy ez nem feltételezés, azt maga a legenda is elmondja. Amikor felfedezi a barlangot és bemegy oda, akkor régi szobrokat, falfestményeket, pénzverőműhelyt talált, és ezeket nem pusztítja el, mert ebből az ősi világból valaminek tovább kell mennie.

Szent Antal tehát nem messze tőle remetéskedik, és büszkén arra gondol, hogy ő a világ legnagyobb remetéje, de álmában egyszer a Teremtő megint, és azt mondja: Antal, nem te vagy a legnagyobb remete a földkerekségen. Menj el, itt van tőled nem messze Pál, ő a legnagyobb remete, keresd őt fel, mert meg fog halni!

Tehát azért kell felkeresnie, mert Pál meg fog halni. De ebből az elmúlásból, majd

valakinek az életet tovább kell vinni. Találkoznak, és ahogy mondják a legendák, örülnek egymásnak, egész nap imádkoznak és dicsérik a Teremtőt.

Az Anjou legendárium képén egy egészen különleges pillanatot örökítenek meg. Nem az imádkozás pillanatát, nem azt, amikor dicsérik a Teremtőt, hanem azt a pillanatot, amikor felülről, az égből egy fekete holló hoz egy fényes égi testet. Ez a mennyei kenyér. Ez a legfontosabb pillanat, a remeték szinte rajta ülnek a fák tetején, és mindkettejük kezében van egy-egy könyv. Gondolhatnánk, hogy könyvet olvasnak, de ők kifelé mutatják a könyveket, tehát olyan könyveket lapoztak fel, amiket nem számukra fontos, hanem nekünk szól.

Ez a „pálság” lényege, felnyitódnak a könyvek és felénk fordulnak, s lehet érzékelni, hogy innentől kezdve az a fontos, hogy ismerjük-e ezeket a könyveket és a sorait tudjuk-e olvasni?

A felnyitott könyv az évkörön belül a vízöntő téridő egység megidézője, tehát kétfelé indulnak el a sorok és a hullámok, és a vízöntő holdháza a holló. Ebből tehát érezhető, hogy a remete Szent Pál-ság és Szent Antal-ság az évkörön belül egy nagyon kínos pillanathoz van hozzákötve.

A következő kép már Remete Szent Pál halálát mutatja, és Antal egy könyvvel a kezében, már csak magának olvasgat, nem felénk fordul ez a nyitott könyv. Láthatjuk, hogy két oroszlán van a képen. Azonosítani tudtuk a hollóval és a nyitott könyvvel a vízöntő időszakát, az oroszlánnal pedig azonosítani tudjuk a vízöntővel szembeni túloldalt, az oroszlánt. Az asztrál-mítoszi hagyomány szerint az idő múlása és alakulása ebben a tengelyben viselkedik a legkülönösebben. Az oroszlánban, ahol a nap otthon van, az idő felduzzad, ott van az időből fölösleg, a túloldalon pedig az idő, hullámok formájában szétszalad. Ott az időből nincs sok, ott nem lehet időre váltani az életet.

A legenda szerint, miközben Antal imádkozik Pál holtteste felett, a sivatagból előbandukol két oroszlán, gödröt ásnek és Antal a holttestet, az oroszlánok által kapart gödörbe helyezi. Ezen a képen mást látunk, az oroszlánok gödröt nem kaparnak, sőt a túloldali, mint egy nagy cica, nyalogatja Pál kezét. A másik oroszlán szája is nyitva van, és látható a nyelve, ez azt jelenti, hogy nyelvelnek, tehát mondanak valamit.

Itt az oroszlánság beszédére kell odafigyelnünk. Ebben a lényeges és döntő az, hogyha ez az oroszlán Remete Szent Pál kezét nyaldossa, akkor a tettek mezejét jelenti - mert a kéz a tetteket jelenti – és az oroszlánságban fog továbbmenni. Tehát, ami a Pálos renddel indul és, ami a pálos szerzetesi életben megjelenik, az az időhöz kötött szent élet lesz. Ezért hangsúlyozzák a pálos szentek legendáiban, hogy az atyák az élet minden percét kihasználták. Soha egyetlenegy felesleges lépést nem tettek, életük folyamán betöltötték az

időt, és ez azért fontos, mert a magyar történelem legkritikusabb időszakában, nem lesz idő, el fog fogyni az idő.

Ezért fontos Thébai Remete Szent Pál, mert van egy olyan párosunk, akiknek romlatlan holttestük van, az egyik

Magyarországon van. Ez a fontosabb.

(Ulászló látni akarja a későbbi időkben, de kizavarják a templomból. Ha Thébai Szent Pál holttestét akarja látni, azt bármikor megnézhetné, de van valaki mögötte, akit még látni sem szabad, de ahhoz, hogy az idő meglegyen, teljes legyen és együtt lehessen futtatni a nemzet életének történelmi idejét, ehhez szükség van erre a másik holttestre is.)

És ekkor válik érthetővé az, hogy amikor az Anjouk bekerülnek Magyarországra, és már ténylegesen úgy hívják a pálosokat, hogy Thébai Remete Szent Pál rendje, akkor nagyon lényegessé válik az, hogy hol van ez a holttest. Innentől kezdve, úgy tűnik, mintha egy különös, borzongató történelemmel ismerkednénk meg, mert mindenki Szent Pál testét akarja megszerezni.

Először Bizánc kezébe kerül. Manuel bizánci császár pontosan tudja, hogy ez majd valami miatt majd magyar királyok számára fontos lehet, és megszerzi a holttestet. Bizáncba viteti. Itt pedig, hogy a magyarság soha ne jusson hozzá ehhez az igazán csak egységében ható testhez, levágja a fejét és elküldi Rómába, innen pedig később Prágába kerül.

A következő állomás Nagy Lajos királyunk időszaka. 1381-ben, Lajos király Velencét szinte majdnem a földdel tehetné egyenlővé, olyan hadisikerei vannak. De megkegyelmez neki, és a békefeltételekben szerepel egy kitétel, ami úgy hangzik, hogy: „Remete Szent Pál holttestét – és figyeljünk a fogalmazásra – adják vissza”. (Ez majdnem olyan, mint a Szent Koronának az országba kerülése, hogy visszakerjünk.) Egészen egyszerűen nem értjük, hogy miről van szó, Nagy Lajos feltétele, a béke feltétele és záloga, hogy visszakerüljön Remete Szent Pál holtteste, könnyen lehet, hiszen a párja már itt van, tehát éppen ezért használják ezt a különös szófordulatot. A velenceiek pedig, nem akarják visszaadni. Vajon miért olyan fontos ez a holttest? Ragaszkodnak a testhez, és végül a velenceiek minden cselet kitalálnak, holttesteket cserélnek ki, másolatokat készítenek, de a magyar főurakat nem lehet félrevezetni, valamilyen jelről felismerik.

Csak olyan jelről ismerhetik fel, mint egy ikertestvér kapcsolat. Ha ez valóban Remete Szent Pál, akkor az ő párjának testén is megvannak az összetartó azonosító jelek. Végül is Magyarországra hozzák a holttestet, és ekkor példátlan ünnepségsorozat veszi kezdetét, az ország megmozdul, és apraja-nagyja Budára zarándokol. S ezen megint el lehet tûnődni. Nagy Lajos korában az Anjouk a csúcán van, – az Árpád-kori csúcsokat már soha nem lehetett meghaladni, még Hunyadi Mátyás idejében sem – itt más értelemben lehetett eljutni a magaslatokra. Tehát ténylegesen Nagy Lajos sok mindent rendbe hozott, amit apja Károly Róbert galád módon elrontott, és tönkretett. Nagy Lajos szabályosan megújító szerepkörben lép fel, és ebben a menetben kerül haza Remete Szent Pál is, és az egész országban zarándoklatokat tartanak, és menetekben járulnak fel Budára. Vajon miért ekkora ünnep ez? Hallatlanul lényeges, és hallatlanul fontos és lehet érzékelni, hogy a magyarságról van itt szó.

A királyok játsszák a legfontosabb szerepet, ők igazgatják a nemzet életét és sorsát, és mellettük mindig ott vannak a pálosok, és nem azért hozzák Magyarországra, hogy még inkább tudjanak valakit tisztelni, hanem mert valamit meg kell idézni. Egy olyan minőséget, ami megfoghatatlan, de ha testében megragadom, akkor valóra tudom váltani és ez a leglényegesebb és legfontosabb.

Miért fontos ez a Remete Szent Pál, hol van az ő másik párja? A következő képen a Szent Koronán látható Pál képet látjuk, a felső korona részen, legfelül található, tehát lehet érzékelni, hogyha pálosokról beszélünk és van egy olyan szintje a pálosságnak, ami a királyhoz kötődik minden időben, akkor a végső forrás a koronához vezet vissza bennünket, vagyis az amit a király, mondjuk Nagy Lajos Thébai Remete Szent Pál okán fontosnak tart, az a nemzet életében a koronánkon mutatkozik meg.

Nagy léptekkel, így érkezünk el Hunyadi Mátyás királyunk országlásához. Hunyadi Mátyást a pálosok következetesen hollósnak nevezik, Mátyás pedig a pálosokat szintén hollósnak nevezi, itt már nem a pálosság, nem a Szent Kereszt, hanem a holló veszi át a főszerepet. És ha visszaemlékezünk Pál legendájára, hogy ez a holló miért volt fontos, mert az égből jött, a Teremtő küldte és ételt hozott a csőrében, és 60 éven keresztül, amikor Pál ott élt a magányban, akkor a holló minden délben csak egy fél cipót hozott. Amikor Antal megérkezik, megint megjelenik a holló és egy teljes kenyeret hoz az égből. Akkor ezt máshogy nem lehet megnevezni, ez az égi test. És Hunyadi Mátyás idejében megjelenik a nemzet életében a nemzet testének tanítása, s az a fő kérdés, hogy a nemzet testével mi lesz?

Mátyásnál az a probléma, hogy ami elindul a pálosok útján, az idővel való bánásmód, kiélezetté válik. Tehát Mátyás pontosan tudja, hogy mikor fog meghalni, pontosan tudja, hogy ő a teljes értékű Magyar Király, de azt is tudja, hogy még valamit a történelmi helyzeten lehet és kell javítani.

Annyira pontosan lehetett tudni, hogy itt a középkori Magyarország dicsőségének végéhez érkeztünk el, hogy az esztergomi érsek, Vitéz János dolgozószobájában a falakra fel voltak festve egészen a szkíta kortól kezdve a régóta uralkodó magyar királyok. Elmondják a korabeli szemtanúk, hogy ezek a magyar királyok minden esetben a hozzájuk való csillagképekkel és bolygókkal voltak megörökítve. Ebben a rendben érkezünk el Hunyadi Mátyáshoz. Őt is megörökítik, csillagkép és egy bolygó mögötte, tehát a királyaink kozmikus sorsot irányítanak és kormányoznak, és Mátyás után jön még 3 kép (Mátyás idejében vagyunk még), az utána következő 3 uralkodóval. Itt lehet tudni, hogy Magyarországon pontosan ismerték a magyarság tragikus sorsát, jövőjét és pontosan ismerték, hogy bár majdnem lehetetlen, - de mivel tényleg lehetetlen nincsen, - hol lehet a sorsot jóra fordítani. Hunyadi Mátyást egy olyan uralkodó követi a képeken, aki ül a trónszéken, és az igazak álmát alussza. Ő Ulászló (őt zavarták ki a templomból). Aki alszik, aki tunya és lusta, az ne uralkodónak minősítse magát.

Utána jön egy sokkal lényegesebb szereplő, egy fiatal király, aki egy tűztenger kellős közepén áll. Ő II. Lajos. Benne áll a tűzben, és itt emlékezzünk vissza Özséb látomására, elindul egy nagy tűz és elpusztít mindent. De könnyen lehet az is, hogy a pálos útból fakadóan ezen a tűzön át lehet menekíteni az értékeket. Ez alapvető tétel, eljön a nagy tűzözön a nemzet életében és van egy

király, akinek a kezébe – bár lehetetlen és tragikus körülmények között, de - mégis adatik hatalom, és itt Hunyadi Mátyás tragédiáját is megérezhetjük.

Amikor ugyanis Bonfini leírja Mátyás halálát, akkor leírja, hogy Mátyást kérelték a vitézek és a csillagászok, hogy ne menjen el Bécsnek büszke várába, mert meg fog halni, viszont a pálos atyák arra buzdították, menjen el nyugodtan, mert akkor is meg fog halni. Tehát nem a halál a kérdés, mert a halál biztos, a kérdés, hogy hogyan hal meg a király. Ekkor a pálosok generálisát Szombathelyi Tamásnak nevezik, róla elmondják, hogy szent életű és a próféták lelke volt vele. Ez azt jelenti, hogy minden egyes csata előtt megjósolta csalhatatlan pontossággal, hogy Hunyadi Mátyás hogyan fogja az ütközetet végezni. Amikor Mátyás Bécsset ostromolja, az egyik vitézét hazaküldi, hogy Szombathelyi Tamás imádságát kérje, és itt jegyzi meg Gyöngyösi Gergely, hogy a magyar zászlósúrak soha nem vonultak csatába anélkül, hogy a pálosok atyja ne imádkozott volna értük a hadjárat folyamán.

Ez a Szombathelyi Tamás mondta meg Mátyás királynak, hogy mikor fog meghalni. Érdemes megvizsgálni, hogyan történik meg a halál. Emlékezzünk vissza a pálos hagyományban a címerszerű főszereplőkre: két oroszlán, és egy holló, és ez magának Hunyadinak a címere. A pálosok címere: látunk egy fát és a fa oldalán, két oroszlán feltámaszkodik annak törzsére, a lombok között ott van a holló, de a holló nem kenyeret tart a csőrében, hanem gyűrűt. Itt érezhető, hogy amit a királyok elindítottak a pilisi királyi központból – IV. Béla, IV. László és III. András – itt most ténylegesen ennek a kifutási időszaka érhető tetten. És Hunyadi Mátyás elmegy Bécsbe.

Húsvéti ünnepek vannak, virágvasárnap. Mátyás 1464-ben virágvasárnapon akarta magát megkoronáztatni, de nem lehetett, mert jeges áradás volt, rossz volt az idő és a nemesség a szertartásra nem gyűlt össze. Kizökkentünk az időből, hol lehet visszazökkenni? Megint virágvasárnap van, de ez már nem koronázási szertartás, Mátyás Bécsben van és tudja, hogy miért van ott, egész nap nem vesz magához ételt, (szertartás van). Bonfini leírja, hogy az uralkodó nagy fegyellemmel bonyolítja le a szertartásokat, méltósággal fogadja a vitézeket, lovaggá üti az arra méltó férfiakat, és nem eszik, s ez még egyáltalán nem jelent semmit. A király már lehet, hogy több hete nem evett, a pálosokról írják, hogy a böjt volt az eledelük, Hunyadi Mátyásnak is a böjt az eledele ebben az időben és virágvasárnap délutánján véget ér ez az időszak. Azt mondja: Éhezem – ez a jézusi szomjazom váltópárja – és a király fűgét kér, amikor nincs itt a fűgeérés ideje.

Ez a FÜGE lényeges, mert ettől FÜGG a magyarság további sorsa, vagyis a király halálától függ Magyarország további léte. A király pontosan tudja, hogy halálával mit vállal: megváltásból vállalja a nemzet érdekében a halált, és amikor eljön, hihetetlen fájdalommal jár. Ilyenkor teljesen mindegy, hogy valakit felbérelnek-e.

Bonfini leírja, hogy a király mindent megtett életében, nem hagyott maga után rendezetlen kérdéseket. Egyetlen egy dolgot nem tudott megvalósítani. Az volt a terve, de korai halála ebben megakadályozta – nem kellett volna még meghalnia, de vállalta a halált – itt az idővel futunk versenyt, a dolgokat nem lehet halogatni. Tehát volt egy terve, a fehérvári királyi központot és temetkezőhelyet akarta megújítani, még életében.

Mi történik akkor, ha Hunyadi Mátyás a fehérvári szakrális központot megújítja? Most nem lenne kérdés, hogy hol volt Fehérvár, és hova járhatunk haza megújulni, amikor nagy baj időszakában élünk – ez kimaradt, tehát a kulcs a fehérvári királyi központ. Ezt a központot a következőképpen nevezik: országunk közepe, országunk köldöke (gondoljunk arra, hogy hol jelenik meg a kis csillagocska a gyermekrajzokon (magcsillag), azon a szinten, ahol az anya méhében hordja a gyermeket és a köldök, a táplálásnak, a létfenntartásnak a köteléke, ha nem lenne, akkor nem születne meg a gyermek) időre vetítve, ez a megújuló idő tengelye. A nemzet életét, történetét a köldökön keresztül lehet megújítani, a harmadik elnevezés: országunk szíve, ha a szív nem dobog, beáll a teljes halál. Hunyadi Mátyásnak ez volt a nagy terve, Fehérvár megújítása, de nem sikerült.

Mátyás fájdalmak között, kinnal hal meg, lehet, hogy kardokkal döfik át, lehet, hogy megmérgezik. Mindegy, a halál szörnyű kínok közepette történik, és a király fájdalomában üvölt. Ez a lényeg, ordít, mint a szenvedő oroszlán. Visszakaptuk az oroszlánt, és itt lehet az oroszlán időszakában az időt megnövelni, fájdalomában ordít és egyetlen egy nevet tud kimondani: Jézus, Jézus, Jézus. Bekövetkezik a halála és ekkor Magyarországon, Budán, a fővárosban a király két oroszlánja, pont akkor mikor Mátyás meghal, kimúlik ebből a világból. Ez félelmetes és hihetetlen, de le van írva. Meghalnak az oroszlánok, majd az összes holló, ami a Kárpát-medencében fellelhető, csapatokba verődik és Magyarország közepére, Fehérvárra szállnak. Következő lépésben Magyarország alsó részein a vizek kiáradnak, kiömlenek – teljességgel működik az oroszlán-vízöntő tengely, az idő-tengelyben vagyunk – és itt hozzáteszi a krónikás, hogy azért áradnak ki a vizek, mert a király még holtában is védi a nemzetet és az országot a török támadások ellen.

Hunyadi Mátyással tehát valami félbe marad, hiába teljeseedik ki, egy teljes szakrális védelmi rendszer megmozdul, de Fehérvár fő kérdés marad. És így érkezünk el II. Lajos király idejébe.

1522-ben II. Lajos elmegy Prágába. A pálos atyák megbízzák őt, ha már Prága városában jár, akkor hozza haza Remete Szent Pál fejét. Miért fontos ez? Nagy Lajos hazahozza a testet, utolsó Lajosnak pedig meg kell szerezni a fejet, mert az, ami nem romlik, ami kiállja az idő próbáját, külön van. II. Lajos elmegy Párágba – Ő Cseh király is volt – ott tartózkodásának utolsó napján összegyűlik a cseh főnemesség és II. Lajos felteszi nekik a kérdést: volna egy kívánságom – mondja Lajos király - teljesítenék-e? A cseh főnemesség azt mondja: Teljesítjük, bármit kívánsz. Lajos azt mondja: Adjátok ki Remete Szent Pál fejét. Ekkor fagyossá válik a légkör, fogak csikorognak, s a fejet nem akarják kiadni, de végül, mivel szavukat adták, odaadják, de előbb cselhez folyamodnak. Gyorsan elmennek a Prága melletti várba, és a kápolnában, ahol sok fejeklye van, összecszerelik a feliratokat, a fedő kendőkön. De egy lelkiismeretes cseh főpap ott áll az ajtóban és figyelmezteti Lajost, hogy figyeljen oda, mert a Remete Szent Pál feliratú kendő alatt nem a thébai szent feje van, és megmondja, hogy melyik kendő alatt találja meg az igazi fejet. Lajos király magához veszi Remete Szent Pál fejét és hazahozza Budára, ahol megismétlődik az ünnepségsorozat, zárandoklatok, szertartások. A szertartásoknak van egy döntő fázisa, s ezt Gyöngyösi Gergely nagyon pontosan leírja: „a szertartások több napot vesznek igénybe” - és itt jön a drámai pillanat – „a király jelenlétében” - és ez azért drámai, mert neki nem csak jelen kell lenni, hanem a szertartásokat neki kell lebonyolítani. Ő viszont csak jelen van. Egy teljes napig tart, amíg a fejet a törzzsel egyesítik, szertartások közepette. Gyöngyösi hozzáteszi: „Sajnos ez a fej, már a cseh atyafiaknak köszönhetően nagyon sanyarú állapotban került vissza, a haját, a szakállát és az összes szőrzetét kitépték”, hatástalanították. Itt érezkelhető, hogy II. Lajos az Özséb látomásában szereplő nagy tűzön most már egyre kevesebb reménnyel fog átkelni.

Így érkezünk el 1526-hoz. Ekkorra már a török elfoglalja Magyarországon a Királyi Központ területeit, Budát épségben hagyják, a királyi várat a török nem pusztítja el. Amit elpusztít, az a Budaszentlőrinci pálos kolostor. Ezt a földdel teszik egyenlővé. A pilisi pálos kolostorokat a földre rombolják. A török a fő csapást nem is Buda felé méri, hanem Budaszentlőrincre, a Szent Kereszt kolostorra, és a sokat emlegetett Klastrompusztai romegyüttesre.

Azok a régészek, akik 1959-ben Klastrompusztánál ástak, egy Mérei István nevű régész – tudjuk ez nem volt a szellemi tisztánlátás ideje – megdöbben, és leírja, hogy nem az volt a fájdalmas, hogy alig találtak valamit, hanem a pusztítás nyoma, mert senki nem gondolta volna, hogy így pusztították el a középkorban a pálos kolostorokat. Ez azt jelenti, hogy a falaknak csak a csonkjai maradtak meg, és olyan tűzzel pusztították el ezeket a kolostorokat, hogy még a kőszobrok is szétrepedtek és meghasadtak, és ami megolvadhatott, az mind megolvadt. Ugyanígy pusztították el Budaszentlőrincet is, és írják a későbbi források, hogy a Budaszentlőrinci kolostor, akármilyen idő is érkezzék el Magyarországra, már soha nem lehet helyreállítani, de hozzáteszik, hogy - nem kell megijedni, mert - a pálos atyák, az isteni szertartásoknak minden fontos eszközét és tárgyát eldugták és elrejtették a török elől. Tehát valahol megvannak. Ezekre a kincsekre mind a mai napig nem találtak rá, de mind a mai napig folyamatosan keresték. 1827-ből maradtak meg jelentések, hogy a Pilist messzi földről felkeresik kincshászók, és a régi kincseket keresik. Mérei István leírja, hogy elképesztő az, hogy ezeket a romokat a kincshászók hogyan forgatták meg, hatalmas aknákat ástak. (Valamit érdemes volt keresni.)

Visszatérve II. Lajos királyra, elérkezik 1526 és a királynak nem az erőben vannak gyengeségei, vagyis nem a haderőn múlt, hogy gyenge volt a király, hanem személyes vallomása szerint a fő probléma egy szóban foglalható össze: IDŐ.

Vonulnak a seregekkel a török felé, elhagyják Magyarország közepét a Duna vonalán, és várja Lajos király a sereghez csatlakozó részeket. A seregrészek viszont nem csatlakoznak. Küldi a segélykérő leveleket, és a legdrámaibb levelében lehet látni, hogy mennyire kényes kérdés az idő. A főpap megírja a levelet, a király odalép, és saját kezűleg írja oda, hogy gyorsan, gyorsan, gyorsan. De minden csiga-lassúsággal történik.

Nem lehet elővenni azt az időt, amivel az eseményeket jóra lehetne fordítani. Így érkeznek le a mohácsi csatamezőre, és az első nagy figyelmeztető jel is az időhöz kötődik. Megérkeznek hajnalban. Minden magyar királyunk a sorsdöntő csatákat hajnalban indította. II. Lajos ott áll hajnalban, az idő születésének kapujában, ott áll a sereg, kinevezve a fővezér. Egy papot neveznek ki, a keresztneve – nem véletlenül – Pál.

Tomori Pál – tehát ez pálos kérdés a kozmikus idő szerint – s a török nem jön. Délutánra jár már az idő, amikor megjelennek a török seregek. Teljes kizökkenés az időből, ami azt jelenti, hogy nem sikerült valamit helyreállítani.

Elkezdődik a csata, és bármilyen különös, az első elsőprő roham után jönnek vissza a magyar főurak és jelentik Lajos királynak, hogy indíthatja a derékhadat, mert győztünk, a török meg van törve, vonul vissza. (Ez nem kozmetikázás, el kell olvasni a korabeli jelentéseket.) És felemelik a királyi zászlókat, elindulna a királyi hadtest, mennének, de azt látják, hogy a király eltűnt, épp a legkritikusabb időben. Mi veszi át ekkor a főszerepet? A vízfolyások, egy patak, a patak neve pedig Csele-patak. Ez egy nem várt fordulat, nem készültünk fel kellően és a sors kibabrált velünk, kicselezett. És teljesen mindegy, hogy amikor megtalálják a holttestet, akkor egy cseh kard által átütött sebeket találnak rajta, tehát háromélű kard ütötte át a testét, ténylegesen meggyilkolták.

Ami a lényeg az a Csele-patak. A hagyomány szerint a király ezen még átkelt – tehát még itt is van remény, még van lehetőség – egy vitéze lelép a vízbe, feltartja a pajzsot és a király ezen kel át, de erről a patakról valamit mondanak, ez a patak megáradt. De egy megáradt patak nem tud kozmikus katasztrófát előidézni, de egy elrontott Vízöntő program igen. Amikor megáradnak az idők és elsodornak, az már veszélyes lehet.

A történelmi énekek itt veszik át a főszerepet, amikor azt mondják: Lajos király lent van a Csele-patak gyomrában, a szederindákban benne, tehát a Magyarok Királyát egy indarendszer köti gúzsba, nem tud mozdulni. Könnyörögnek egy madárhoz – itt azért a holló is végigvonul – „Madár, madár szálljál Csele-patak fölé, szárnyaddal csapd ketté a vizet és hozd fel a Magyarok Királyát, ha lehet!” Tehát itt már nem Lajosról van szó, hanem a Magyarok Királyáról.

Ettől a történelmi pillanattól kezdve nincs a magyaroknak királya.

(Vége)

- Az ősi magyar Pálos Rend honlapja: <http://www.extra.hu/palosrend/>
- A fenti előadás részekre bontva megjelent nyomtatásban a Táltos Mén-hír folyóirat 1999/3. számától kezdődőleg
- E világszöveges forrása az Interneten: http://www.kitalaltkozepekor.hu/szl_palosok.html

Az oldal letölthető tömörítve:

 szl_palosok.exe (305Kb, Windows)

 szl_palosok.tar.gz (265Kb, Linux)

Kapcsolódó oldalak:

- **Sárkányok, táltosok, királyok...** - Beszélgetés Szántai Lajos kutatóval: http://www.kitalaltkozepekcor.hu/szl_beszeltetes.html
 - **Szántai Lajos:**
 - Árpád-házi királyok fényes nemzetsége - Koppány kupája** http://www.kitalaltkozepekcor.hu/szantailajos_koppanyakupaja.html
 - Mátyás és a Pálosok:** http://www.kitalaltkozepekcor.hu/szantailajos_matyasesapalosok.html
-